

RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE TRGOVAČKE ROBE U VELEPRODAJI

Madunić, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:545147>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-27**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE
TRGOVAČKE ROBE U VELEPRODAJI**

Mentorica:

Dr.sc. Ivana Perica

Studentica:

Dora Madunić

Split, Rujan 2021.

Sadržaj

1. UVOD	4
1.2. Ciljevi rada.....	4
1.3. Metode rada	4
1.4. Struktura rada.....	4
2. ZALIHE PREMA RAČUNOVODSTVENIM STANDARDIMA.....	5
2.1. Zakon o računovodstvu	5
2.2. Zakon o trgovini, pojam trgovine	6
2.3. HSFI 10, MRS 2.....	6
2.3.1. Uvod.....	6
2.3.2. Zalihe.....	6
2.3.3. Priznavanje, mjerenje, otpisivanje i objavljivanje zaliha.....	7
3. RAČUNOVODSTVENI POSTUPCI ZALIHA U TRGOVINI NA VELIKO	13
3.1. Pojmovno određenje trgovine na veliko.....	13
3.2. Evidencija nabave robe.....	13
3.3. Evidencija prodaje robe.....	16
3.4. Inventura robe (potpis trgovačke robe)	18
4. EVIDENCIJE I PRAĆENJE ZALIHA NA PRIMJERU PODUZEĆA U DJELATNOSTI TRGOVINE NA VELIKO	21
4.1. O poduzeću Matram	21
4.2. Poslovni događaji u veleprodaji	21
5. ZAKLJUČAK.....	34
LITERATURA	35
PRILOZI	36

SAŽETAK.....	37
SUMMARY.....	37

1. UVOD

1.1. Problem rada

Problem istraživanja je računovodstveni aspekt zaliha trgovačke robe u trgovini na veliko, praćenje zaliha i njenih troškova. Definiranje značajnosti zaliha, te važnost njenoga evidentiranja i praćenja kroz računovodstveni sustav.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je prikazati specifičnosti računovodstvene evidencije te praćenja zaliha trgovačke robe u veleprodaji na konkretnom poduzeću iz prakse specijaliziranom za trgovačko posredovanje na domaćem i inozemnom tržištu.

1.3. Metode rada

U svrhu prikazivanja predmeta rada uporabljene metode u ovome radu su metoda deskripcije, metoda analize i sinteze te metoda slučaja.

1.4. Struktura rada

U prvome dijelu rada, u uvodu, definirane su osnovne informacije završnog rada. Problem koji rad obrađuje, cilj samoga rada te metode korištene u radu te struktura rada.

Drugim poglavljem ukratko je definiran zakon o trgovini i pojam trgovine, što su zalihe prema „Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja” te prema „Međunarodnim računovodstvenim standardima” koji troškovi prate i sačinjavaju zalihe.

U trećem poglavlju fokus je na pojmu trgovine na veliko i na trgovačkoj robi. Kako se trgovačka roba evidentira, skladišti, prodaje, mjeri i popisuje.

U četvrtome poglavlju odrađuje se studija slučaja na poduzeću Matram. Uz dokumentaciju koju je poduzeće odvojilo za ovaj rad prikazuje nabavu i ulazak trgovačke robe u veleprodaju te prodaju same te robe. Izdane knjigovodstvene isprave prikazuju stvarno poslovanje maloga poduzeća u nespecijaliziranoj prodaji na veliko.

2. ZALIHE PREMA RAČUNOVODSTVENIM STANDARDIMA

2.1. Zakon o računovodstvu

Glavni zakon računovodstva dolazi pod nazivom Zakon o računovodstvu. Taj zakon prema Članku 1. izražava da regulira računovodstvo poduzetnika, njihovo razvrstavanje, isprave i poslovne knjige. Uređuje popis imovina s obvezama, tijelo je za donošenje pravilne primjene standarda bilo da se radi o „hrvatskim standardima izvještavanja” ili „međunarodnim standardima izvještavanja”, reviziju i sadržaj uz obavljanje nadzora financijskih izvješća. Prema članku 2. stavka 1 poduzetnici su dužni primjenjivati ovaj zakon te po stavci 2 poduzetnici u zakonodavnom smislu su trgovačko društvo i trgovac pojedinac određeni propisima koje definiraju trgovačka društva.¹

Članak 5. stavka 1 poduzetnike razvrstava prema njihovoj veličini na male, srednje i velike prema preduvjetima utvrđenim na posljednji dan prethodne poslovne godine. Financijski izvještaji se sastavljaju prema vrijednosti ukupne aktive, iznosa prihoda i prema prosječnom broju zaposlenika tokom poslovne godine.

Stavka 2, „mali poduzetnici su oni koji ne prelaze dva od tri uvjeta”²:

- ukupna aktiva 32.500.000,00 kuna
- prihod 65.000.000,00 kuna,
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50

„prema stavci 3 srednji poduzetnici su također oni koji ne ispunjavaju dva od tri uvjeta, a to su”³:

- ukupna aktiva 130.000.000,00 kuna,
- prihod 260.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250

„smatra se da su veliki poduzetnici svi oni koji ispunjavaju dva ili više već naznačenih uvjeta.”⁴

¹ Narodne novine (2021) Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje

² Ibid

³ Ibid

⁴ Ibid

2.2. Zakon o trgovini, pojam trgovine

Zakon o trgovini, temeljni je zakon o poslovanju trgovine, na snazi je od 20.03.2020., koji prema članku 1 stavci 1, „postavlja kriterije za provođenje trgovinske djelatnosti, radno vrijeme i kriterije nepoštenog trgovanja, nadzor i upravne mjere”.⁵

Trgovina se definira prema Članku 3. stavci 1 kao gospodarska djelatnost u kojoj se kupnjom, prodajom robe i/ili pružanjem usluga u trgovini ostvaruje dobit ili druga gospodarske koristi. Te prema stavci 2 trgovina se registrira kao „trgovina na veliko” i „trgovina na malo”. „Trgovcem” se smatra da je pravna ili fizička osoba registrirana kako bi se mogla baviti kupnjom i prodajom robe i/ili pružanja usluga u trgovini.⁶ Članak 7., stavka 1., definira „trgovinu na veliko” kao nabavu robe zbog buduće prodaje drugim korisnicima bilo pravnim ili fizičkim osobama koje se bave registriranom djelatnošću, zakonom određenom. Stavka 2.i 3. „trgovina na veliko” se odvija u prostorima namijenjenim za prodaju, ako su ispunjeni uvjeti za takvu prodaju te se može obavljati na tržnicama.⁷

2.3. HSFI 10, MRS 2

2.3.1. Uvod

HSFI ili „Hrvatski standardi financijskog izvještavanja temelj su za sastavljanje i objavu financijskih izvještaja malih i srednjih poduzetnika u Republici Hrvatskoj. Nastali su u skladu s Zakonom o računovodstvu. HSFI zalihe propisuje računovodstveni postupak za utvrđivanje, obračunavanje i evidentiranje zaliha te obuhvaća sve troškove koji su nastali u formiranju zaliha”.

MRS ili Međunarodni računovodstveni standardi su računovodstveni standardi uvedeni u svrhu postizanja transparentnosti i jednoobraznost financijskih izvještaja. Cilj ovih standarda ogleda se u svestranijem i lakšem razumijevanju financijskih izvještaja. Međunarodne računovodstvene standarde su dužni upotrebljavati veliki poduzetnici.

2.3.2. Zalihe

Prema HSFI 10.3. (NN 86/15) Zalihe su kategorizirane kao kratkotrajna materijalna imovina koja se drži za prodaju u redovnom poslovanju, u procesu proizvodnje za prodaju ili kao

⁵ Narodne novine (2013) Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, 68. izdanje

⁶ Narodne novine (2013) Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, 68. izdanje

⁷ Narodne novine (2014) Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, 30. izdanje

materijal ili dijelovi koji će biti potrošeni u procesu proizvodnje ili pak u procesu pružanja usluga. Zalihe kroz reproduksijski ciklus poprimaju oblike kao što su:

- zalihe sirovina i drugog materijala koji ulazi u supstancu gotovog proizvoda,
- zalihe rezervnih dijelova i drugog materijala koji ne ulazi u supstancu gotovih proizvoda,
- zalihe nedovršene proizvodnje i poluproizvoda,
- zalihe gotovih proizvoda,
- zalihe trgovačke robe i drugo
- kratkotrajnu biološku imovinu.⁸

Razrada zaliha je neizostavna zbog definiranja specifičnosti svake kategorije zaliha radi konstruiranja njihove vrijednosti i načina obračuna utroška zaliha. Dodatna klasifikacija zaliha s ciljem prezentiranja informacija o knjigovodstvenim iznosima i obujma promjena samih zaliha glasi prema t. 35. MRS-a 2:

- trgovačka roba
- dijelovi zaliha za proizvodnju
- materijali
- proizvodnja u tijeku
- gotova roba⁹

Zalihe prolaze kroz proces priznavanja, mjerenja, prestanak priznavanja i objavljivanje.

2.3.3. Priznavanje, mjerenje, otpisivanje i objavljivanje zaliha

Priznavanje je postupak unošenja stavke u bilancu, te u račun dobiti i gubitka, koja podražaje kriterije financijskih izvještaja za njeno priznavanje. Stavka koja ispunjanje definiciju elemenata financijskih izvještaja potrebno je priznati ako se smatra da će buduće ekonomske koristi povezane s tom stavkom pridodavati koristi poduzetniku ili odvajati koristi. Svaka stavka ima pridodani trošak, odnosno vrijednost koja se može sa sigurnošću izmjeriti.¹⁰ Zalihe se priznaju u bilanci u onome trenutku kada se može sa sigurnošću iskazati buduća korist

⁸ Narodne novine (2015) HSFI 10, Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

⁹ Belak V. (1996) Računovodstvo i revizija zaliha, FABER & ZGOMIĆ Plus, Zagreb, str. 9

¹⁰ Narodne novine (2015) odluka HSFI 10, Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

poduzetniku i u onome slučaju kada se povezani troškovi koji se mogu pouzdano izmjeriti. Svim zalihama koje se prikazuju kao pozicije u bilanci povezane su s troškom zaliha.¹¹ Smatraju se imovinom u bilanci bez obzira je li riječ o materijalima, vlastitim proizvodima ili o trgovačkoj robi i tekućom imovinom jer se unutra jednog poslovnog ciklusa pretvaraju u novac. U računu dobiti i gubitka su priznate u trenutku prodaje jer se očekuje buduća ekonomska korist. Knjigovodstvenu vrijednost prodanih zaliha evidentira se kao rashod, odnosno prihod. Kao rashodi evidentiraju se svi troškovi zaliha za koje će pozicije u bilanci biti umanjene prodajom, otpisom ili gubitkom. Neke zalihe se mogu preraspodijeliti na drugu imovinu na način da postanu dio dugotrajne imovine u vlastitoj izvedbi, one će se priznati kao rashod tijekom vijeka upotrebe te imovine. Odnos zaliha u bilanci i trošak prodanog moguće je izraziti formulom:

$$EI = BI + P - COGS \quad (1)$$

$$BI + P = COGS + EI \quad (2)$$

Gdje P purchase of goods (nabavljena dobra, zalihe), COGS cost of goods sold (troškovi prodanih proizvoda), BI beginning inventory (zalihe na početku razdoblja) i EI ending inventory (zalihe na kraju razdoblja). Što znači da zalihe na kraju razdoblja moraju biti jednake zalihama na početku razdoblja uz nadodane zalihe tijekom razdoblja i oduzeti troškovi za prodano.

Mjerenje zaliha je proces koji se odvija na dva načina: „po troškovima nabave” ili „po neto utrživoj vrijednosti”, ovisno koji je način ekonomičniji. Zalihe imaju svoje troškove i u njihovo mjerenje neophodno je uzeti u obzir sve troškove nabave, konverzije uz ostale troškove koji su povezani s dovođenjem zaliha na određeno mjesto ili u formu u kojem se nalazi u trenutku prodaje. Pod troškovima nabave ulaze:

- kupovna cijena,
- uvozne carine,
- porezi,
- prijevoz,
- rukovanje odnosno montaža,

¹¹ Belak V. (1996) Računovodstvo i revizija zaliha, FABER & ZGOMIĆ Plus, Zagreb, str. 16.

- trgovački i količinski popusti i dr.

Stavka kao trgovački popust, rabat oduzimaju se pri određivanju troška kupnje. Te stavke moraju unaprijed biti poznate i istaknute kako bi se mogle isključiti iz troška kupnje. Problem nastaje kada su takvi podaci određeni naknadno. U takvom slučaju naknadno se umanjuje vrijednost zaliha i troškova za prodanu robu ili se može tretirati kao izvanredna dobit, postupak ovisi o procjeni neto vrijednosti robe.

Troškovi konverzije zaliha često su povezani su sa proizvodnom djelatnošću i obuhvaćaju sve troškove proizvodnje osim direktnog materijala, no mogu se odnositi i na djelatnost trgovine. Pod troškove konverzije se smatraju troškovi direktnog rada i fiksne i varijabilni troškovi opće proizvodnje. Fiksni troškovi kategoriziraju se kao neizravni troškovi čija vrijednost ostaje ista neovisno o količini proizvodnje, primjerice: amortizacija, održavanje građevinskih objekata i ostali opći troškovi. Varijabilni opći troškovi direktno su povezani s obujmom proizvodnje, primjerice indirektni materijal. Sve troškove koje tvrtka uključuje, odnosno ima pravo uvrstiti u trošak zaliha zovu se uskladištivši troškovi. Ostali troškovi zaliha obuhvaćeni su onoliko koliko su stvarno imali poveznicu s premještanjem na određeno mjesto ili dovođenjem u novu formu. Ne priznaju se svi troškovi koji su nastali u troškove zaliha, takvi troškovi priznati su kao rashod razdoblje u kojem su nastali. Primjerice:

- neuobičajeni troškovi otpadnog materijala, rada ili drugih proizvodnih troškova,
- troškovi skladištenja, osim ako nisu nužno sastavni dio proizvodnog procesa prije iduće proizvodne faze,
- administrativni opći troškovi koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje,
- troškovi prodaje.¹²

Za obračun navedenih „troškova zaliha” koriste se metode obračuna troškova, razne metode imaju razne učinke, a neke značajne metode prema MRS 2 (NN 136/09) koje se danas koriste su:

¹² Narodne novine (2015) HSFI 10.23, Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

- prva ulazna - prva izlazna (FIFO): koriste se one zalihe koje su prve kupljene, što znači da na zalihama zadržavaju stavke koje su posljednje kupljene, odnosno proizvede
- ponderirana prosječna cijena:
- posljednja ulazna - prva izlazna (LIFO)
- zalihe po stalnim cijenama,
- specifična identifikacija: dodaje specifične troškove proizvodima na koje se to isključivo odnosi
- sljedeća ulazna - prva izlazna (NIFO)
- najnovija nabavna cijena.¹³

U slučaju kada se mjerenje prema trošku nabave ne može primijeniti, moguće je primijeniti „metodu standardnog troška” ili „metoda trgovine na malo” pod uvjetom da se dobiju što bliži rezultati. „Metoda standardnog troška” najčešća je u proizvodnji i uzima u obzir uobičajenu količinu potrebnih zaliha s redovitim preispitivanjem razlike između realnih i standardnih troškova kako bi se standardni trošak što više približio stvarnim troškovima. „Metoda trgovine na malo” često se koristi u „trgovini na malo” za mjerenje zaliha velikog broja proizvoda koji se brzo mijenjaju i koji imaju slične marže zbog čega nije učinkovito koristiti ostale metode za utvrđivanje troškova¹⁴. Trgovac je dužan za sve zalihe koje su iste vrste i svrhe, upotrebljavati istu metodu obračuna troškova.

Do otpisivanja zaliha može doći zbog brojnih razloga. Razlikujemo kurentne zalihe i nekurentne zalihe. Kurentne zalihe su one koje se redovito koriste, odnosno prodaju dok su nekurentne ona vrsta zaliha se dugo zadržava na skladištu, ne prodaje se u planiranom vremenskom razdoblju i ne nadoknađuje nabavni trošak. U slučaju, kada se troškovi zaliha ne mogu u potpunosti nadoknaditi zbog oštećenja, zastare ili smanjenja prodajne cijene potrebno je provesti kurentnost zaliha upravo zbog nemogućnosti nadoknade troškova zaliha. Otpisivanje zaliha obavlja se do neto utržive vrijednosti te se provodi predmet po predmet ili razvrstavanjem sličnih proizvoda, skupina ili srodnih predmeta slične uporabe¹⁵. Procjenu neto

¹³ Narodne novine (1995) MRS 2, Narodne novine d.d., Zagreb, 47. izdanje

¹⁴ Narodne novine (2015) HSFI 10.30., Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

¹⁵ Narodne novine (2015) HSFI 10.37., Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

utržive vrijednosti odvija se u svakom sljedećem razdoblju i u slučaju kada su se okolnosti koje su prouzrokovale otpis promijenile. Što znači da u slučaju promjene uvjeta koji povećavaju neto utrživu vrijednost te ukoliko se može dokazati prijašnji otpis se poništava do onoga iznosa koji je ranije bio uknjižen kao rashod razdoblja. Tokom poništenja otpisa vrijednosti zaliha zbog povećanja neto utržive vrijednosti uvećava se vrijednost zaliha u bilanci s povećanjem prihoda u računu dobiti i gubitka do onoga iznosa koji je ranije kao otpis teretio rashode.¹⁶

Standardi propisuju da se u financijskim izvještajima, specifičnije u bilješkama je potrebno objaviti:

- „računovodstvene politike usvojene za mjerenje zaliha uključivši korištene metode obračuna troškova,
- ukupnu knjigovodstvenu vrijednost zaliha i knjigovodstvenu vrijednost u klasifikacijama koje su prikladne za poduzetnika,
- knjigovodstvenu vrijednost zaliha iskazanih po fer vrijednosti umanjen za troškove prodaje,
- iznos zaliha priznat kao rashod tijekom razdoblja,
- iznos bilo kojeg otpisa zaliha koji je priznat kao rashod razdoblja,
- iznos bilo kojeg poništenja otpisa vrijednosti zaliha koji je priznat kao smanjenje iznosa zaliha koji je priznat kao rashod u razdoblju,
- okolnosti ili događaje koji su doveli do poništenja otpisa zaliha,
- knjigovodstvenu vrijednost zaliha založenih kao instrument osiguranja plaćanja obveza,
- knjigovodstvenu vrijednost zaliha za koje se očekuje povrat ulaganja nakon duže od jedne godine od datuma bilance,
- ispravak (otpis) vrijednosti zaliha do neto utržive vrijednosti,
- Iznosi zaliha koji su tijekom razdoblja priznati kao rashod, koji se često nazivaju troškovima prodanih proizvoda, sastoje se od troškova koji su prethodno uključeni u mjerenje zaliha koje su sada prodane, te neraspoređenih općih troškova proizvodnje i neuobičajene iznose troškova proizvodnje zaliha. Uvjeti u kojima poduzetnik posluje

¹⁶ Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1, str. 3

mogu također opravdati uključivanje drugih iznosa, kao što su npr. troškovi distribucije.”¹⁷

¹⁷ Narodne novine (2015) HSFI 10.42., Narodne novine d.d., Zagreb, 86. izdanje

3. RAČUNOVODSTVENI POSTUPCI ZALIHA U TRGOVINI NA VELIKO

3.1. Pojmovno određenje trgovine na veliko

Pojam veleprodaje ili trgovine na veliko može se definirati kao sve aktivnosti usmjerene na prodaju proizvoda i usluga poslovnim subjektima koji ih ne koriste za vlastite potrebe već ih dalje planiraju prodati. Trgovina na veliko može svoje proizvode prodavati i krajnjem potrošaču te se tada poprima i naziv trgovina na malo. Poduzeća koja se bave ovakvom aktivnošću djeluju u ulozi posrednika između samog proizvođača i trgovinskih poduzeća „na malo” i velikih kupaca koji mogu biti drugi trgovački lanci, bolnice, hoteli restorani, vrtići i drugi. Ovakva uloga im omogućava kreiranje asortimana proizvoda koji se mogu dalje koristiti u prodaji ili čak i u proizvodnji.

Trgovačka roba je kratkotrajna materijalna imovina namijenjena za daljnju prodaju. Zalihe trgovačke robe, poslovni događaji koji ih prate u veleprodaji evidentiraju se u:

- „Skladišnoj evidenciji” – evidencija zaliha trgovačke robe, sukladno poslovnim događajima koje se događaju u skladištu po vrsti i po količini
- „Robnom knjigovodstvu” – evidencija zaliha trgovačke robe, odnosno praćenje ulaza i izlaza trgovačke robe sa skladišta analitički po vrsti, količini i vrijednosti koristeći knjigovodstvene isprave kao što su primici, otpremnice, međuskladišnice i povratnice
- „Financijskom knjigovodstvu” – evidencija zaliha trgovačke robe i poslovnih događaja vezanih uz vrijednosno u okviru knjigovodstvenih konta glavne knjige¹⁸.

Skladište je ograničeni ili neograničeni, pokriven ili nepokriven prostor u kojemu je svrha čuvanje sirovina, poluproizvoda ili gotovih proizvoda. Skladištenje robe omogućava kontinuitet poslovanju te ponajviše u trgovačkim društvima prodajnu spremnost. Uz navedeno cilj je osigurati poslovanje koje će biti nesmetano i kontinuirano uz očuvanje robe i minimalne troškove samoga skladištenja.

3.2. Evidencija nabave robe

Veletrgovac nabavlja robu od proizvođača ili od drugog veletrgovca iz domaće zemlje ili zemalja pripadnica EU ili iz trećih zemalja. Tokom nabave robe pojavljuju se razni „ovisni troškovi” nabave kao što su troškovi transporta, ukrcaji iskrcaji robe, osiguranje, troškovi

¹⁸ Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1 str. 3

posebnog pakiranja, špediterski i bankarski troškovi uz druge troškove koji imaju mogućnost pojaviti se. Svi troškovi se dodaju na neto kupovnu cijenu robe te se mogu računovodstveno zabilježiti uz upotrebu skupine konta 65 („obračun nabave robe”), ova skupina sadrži zasebna konta koja olakšavaju evidenciju troškova vezanih za nabavu i dovođenje robe, također se koristi kada nisu poznati svi elementi kalkulacije zbog naknadne dokumentacije. Na pojedinim kontima moguće je evidentirati troškove zaliha, carine, ostale uvozne pristojbe te posebne poreze i trošarine. Postoji i mogućnost direktnog zaduženja robe na skladište preko konta 660 (roba u skladištu). Na ovaj način veleprodajno skladište se odmah zadužuje te se ukoliko postoje ovisni troškovi prije zaduženja sastavlja se kalkulacija. U slučaju prodaje robe u tranzitu, odnosno u slučaju direktne prodaje robe kupcu bez skladištenja koristiti se skupina konta 710 (nabavna vrijednost robe).

Kalkulacija je računski postupak u kojemu se utvrđuju cijene dobra ili usluga bez obzira radi li se o cijeni nabave, cijeni po kojoj se prodaje ili cijeni po kojoj je provedena proizvodnja. Kalkulacija je knjigovodstvena isprava koja se sastavlja unutar poduzeća te je njena svrha evidencija u poslovnoj knjizi, u robnome knjigovodstvu. S vremenskog aspekta kalkulaciju u trgovini pronalazimo kao prethodnu ili plansku kalkulaciju, odnosno pretkalkulaciju i kao obračunsku (naknadnu), odnosno stvarnu kalkulaciju koja uzima u obzir realizirane troškove.

Trgovačka roba koja se nalazi veleprodajnom skladištu može biti vođena po „nabavnoj cijeni” ili po „prodajnoj cijeni” koja ima uključenu trgovačku maržu, odnosno „razliku u cijeni”. Marža ili pod drugim nazivom „razlika u cijeni” je iznos koji se dobiva razlikom „prodajne cijene” i „nabavne cijene” ili postotnim nadodavanjem na nabavnu cijenu. Taj iznos predstavlja „zaradu” trgovcu s kojom pokriva troškove plaća, režija i sl. Način na koji će se roba evidentirati ovisi o poduzetniku i definira je u svojim računovodstvenim politikama. Prilikom vođenja robe na skladištu po prodajnoj cijeni, vrijednost zaliha ne raste već se koristi korektivni konto 6680 na kojemu se nalazi vrijednosti marže, odnosno razlike u cijeni. Uz maržu na korektivnome kontu 6640 se nalazi porez na dodanu vrijednost koji također ulazi u prodajnu cijenu u trgovini ukoliko je poduzetnik obveznik PDV-a. Poduzetnici koji me ispunjavaju uvjete sustava PDV-a, u kupovnu cijenu se obračunava PDV. Kod izrade kalkulacije koriste se metode rasporeda za ovisne troškove;

- „Izravna metoda” – koristi se kod nabave samo jednog tipa robe kad svi troškovi terete robu.
- „Težinska metoda” - koristi se kod nabavljanja različitih tipova robe odjednom pa se ovisni troškovi koju se nastali raspoređeni uz pomoć težinskog faktora. Težinski faktor

označava omjer ukupnih ovisnih troškova i ukupne težine ili ukupne količine robe. Pojedini ovisni trošak se dodjeljuje robi na način da se težinski faktor pomnoži s težinom ili količinom pojedine vrste robe.

- „Postotna metoda” - upotrebljava se u nabavki različitih tipova robe gdje svaka ima različitu pojedinačnu vrijednost, no s sličnim vanjskim predispozicijama.¹⁹

Shema kalkulacije cijena u trgovini na veliko:

1. neto-fakturna cijena robe (kupovna cijena)
2. zavisni troškovi nabave (prijevoz, špedicija, osiguranje robe i dr.
3. carina i druge uvozne pristojbe
4. posebni porezi (trošarine)

I. NABAVNA CIJENA (trošak nabave)

+ Razlika u cijeni

II. PRODAJNA CIJENA BEZ PDV-a

+ 25% PDV-A

III. PRODAJNA CIJENA S PDV-om²⁰

Ova shema prikazuje kalkulaciju nabave robe iz trećih zemlja u slučaju kada se javlja trošak carine. Kada se radi o stjecanju dobara unutar EU, nema carinjena te se umjesto jedinstvene carinske deklaracije obveznici PDV-a dužni su podnijeti Intrastat obrazac Carinskoj upravi.

Tablica 1. prikaz zaduženja veleprodajnog skladišta

Red. Br.	Opis	Konto	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Roba u veleprodajnom skladištu	6600	520.000	
	Marža u veleprodaji	6680		120.000
	Pretporez	1400	100.000	
	Dobavljač	2200		500.000

Izvor: prikaz autora

¹⁹ Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1, str. 4

²⁰ Jurić, Đ. (2004) kalkulacije i knjiženja u trgovini na veliko. Računovodstvo, revizija i financije br. 11, str. 12

3.3. Evidencija prodaje robe

U slučaju evidentiranja i vođenja trgovačke robe na skladištu po nabavnoj cijeni, trgovac prije same prodaje formira prodajnu cijenu. Može je formirati na sljedeće načine:

- „Kalkulacija uz primjenu stope marže” - izračun nabavne cijene oblikuje se iz podataka o troškovima nabave iz isprava dobavljača za robu i isprava o ovisnim troškovima (računi dobavljača za prijevoz, za montažu i sl.). Prodajna cijena se formira tako što se na nabavnu cijenu doda određeni postotak razlike u cijeni, marže.
- „Kalkulacija uz poznatu prodajnu cijenu” - izračun se kreira od već definirane prodajne cijene. Prodajna cijena izrađuje se prosuđivanjem stanja na tržištu i u ovom se slučaju marža definira kao razlika između zadane prodajne cijene i stvarne nabavne cijene te kao dio za podmirivanje troškova prometa koji su usputno nastali.
- „Kalkulacije u sustavu rabata” - krajnju prodajnu cijenu postavlja proizvođač kao zadanu cijenu na tržištu, te u tako formiranoj prodajnoj cijeni odobrava trgovcu rabat kao njegov udio u prodajnoj cijeni.²¹

Evidentiranje robe po nabavnoj cijeni omogućava veletrgovcu formiranje različitih cijena svojim kupcima, odnosno za svakoga kupca veletrgovac ne mora formirati istu cijenu. Tada veletrgovac može kreirati cijene dajući različitim kupcima drugačiju razliku u cijeni. Razlika u cijeni se računa na više načina.

- a) Prvi način je korištenjem određene stope (% RUC-a) koja se nadodaje na „nabavnu cijenu” proizvoda. Npr. Nabavna vrijednost robe 1.000,00 kn
 $RUC = 1.000,00 \times 30\% = 300,00 \text{ kn}$
„Prodajna cijena” bez PDV-a = 1.300,00 kn.
U slučaju konstantne stope RUC-a kod svake promjene „nabavne cijene”, mijenja se i „prodajna cijena”.
- b) Korištenjem preračunane stope RUC-a na „prodajnu cijenu”. Ako se polazi od prodajne cijene 1.300,00 kn RUC će se izračunati primjenom postotnog računa više sto, jer je razlika u cijeni već sadržana u „prodajnoj cijeni” robe.
- c) U uvjetima kada tržište određuje visinu „prodajne cijene”, RUC će se utvrditi kao razlika između „prodajne i nabavne cijene”.

$$RUC = \frac{PC \times \%RUC - a}{100 + \%RUC - a} \quad (1)$$

²¹ Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1, str 5

$$RUC = \frac{1.300 \times 30}{100 + 30} = 300,00 \quad (2)$$

- d) Ovisno o sklopljenom ugovoru s dobavljačem, razlika u cijeni može se formirati u visini odobrenog rabata od strane dobavljača.²²

Jedna od temeljnih isprava prilikom prodaje robe je otpremnica. Ona je temelj po kojemu dobivamo informacije za ispisivanje računa kupcu tako što povezuje za izdani račun kupcu na prema kojoj se iz skladišta izdaju artikli kupcu i otpremljuju. U računovodstvu prilikom prodaje zapisuje se potraživanje od kupca, obaveza za Porez na dodanu vrijednost, ukoliko je poduzetnik obveznik PDV-a, te prihod od prodaje na skupini 76. bez iznosa PDV-a. Istovremeno se razdužuje skladište na skupini 66 (roba u skladištu) i registrira se rashod na skupini 71 (rashod za prodanu robu) te se razduženije skladišta obavlja po nabavnoj cijeni.

Ako je poduzetnik evidentirao robu po prodajnoj cijeni tada će prilikom prodaje robe razdužiti i konto 6680 na koju se nalazi iznos marže. Iznos marže koji će biti razdužen računa se tako što se saldo konta 6680 pomnoži s udjelom prodane robe. Bez obzira što je roba evidentirana na skladištu po „prodajnim cijenama”, poduzetnik može različitim kupcima prodavati proizvode po različitim cijenama tako što ukalkulira popuste ili zabilježi novu maržu na odvojenome kontu 6680, tada će se osnovica za PDV smanjiti te će se prihod od prodaje smanjiti.

Prodaja robe na veliko u tranzitu označava direktnu prodaju robe kupcu bez skladištenja. U ovome specifičnome obliku troškove kupnje ne ulaze u vrijednost zaliha, na razred 6, nego se izravno s priznavanjem prihoda na kontu 7602 (prihod od prodaje robe u tranzitu) terete rashode na kontu 710 (nabavna vrijednost prodane robe). Što se tiče ovisnih troškova koji nastaju u svezi nabave robe, primjerice trošarina, carina i ostali uvozni troškovi evidentiraju se na vrijednost prodane robe. Dok se ostali troškovi, posebno troškovi prijevoza robe, u diskretnoj su vezi s prodajom robe te se ne mogu uključiti u troškove kupnje, već terete troškove razdoblja na razredu 4.

²² Jurić, Đ. (2004) kalkulacije i knjiženja u trgovini na veliko. Računovodstvo, revizija i financije br. 11, str. 13

Tek. br.	O P I S	Račun	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Kupci u zemlji Prihod od prodaje robe u tranzitu Obveza za PDV po isporukama po 25% <i>Za robu prodanu u tranzitu</i>	120 7602 24003	9.375,00	7.500,00 1.875,00
2.	Nabavna vrijednost prodane robe Pretporez po ulaznim računima od 25% Dobavljači <i>Za račun R-1 dobavljača</i>	710 14003 220	4.800,00 1.200,00	6.000,00
3.	Trošak prijevoza Pretporez po ulaznim računima od 25% Dobavljači <i>Za prijevoz robe u tranzitu</i>	410 14003 220	800,00 200,00	1.000,00

Slika br. 1 : Tablica prodaje robe u tranzitu

Izvor: računovodstvo, revizija i financije (2012), br. 5., str. 20.

3.4. Inventura robe (potpis trgovačke robe)

Inventura ili popis prikazuje proces utvrđivanja realnog stanja obaveza i imovine u usporedbi s prikazanim knjigovodstvenim stanjem. U svrhu realnog i objektivnog prikazivanja financijskih izvještaja, poduzetnik je obavezan bilo na početku, tijekom ili na kraju poslovne godine (najkasnije na kraju poslovne godine) ili u slučaju promjena u statusu, otvaranja stečajnog postupka i likvidacije popisati svoju imovinu i obveze te naznačiti njihove vrijednosti u količinskome iznosu i novčanome iznosu tako da s popisanim stvarnim stanjem uskladi knjigovodstveno stanje²³. Inventura u veleprodaji podrazumijeva prebrojavanje zaliha trgovačke robe i usklađivanje knjigovodstvenih vrijednosti sa stvarnim vrijednostima te utvrđivanje kvalitete samih zaliha kao i njihovu količinu. Uprava društva ili direktor donosi odluku o vremenu i sredstvima za obavljanje popisa. Vrijeme obavljanja inventure je od velike važnosti. Potrebno je odabrati onaj period u kojemu će redovno poslovanje biti najmanje oštećeno. Za trgovinu najelegantnije je obavljati inventuru samim početkom godine, odnosno na kraju poslovne godine jer počinje novo poslovno razdoblje.

²³ Narodne novine (2015) Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, 78. izdanje

Ukoliko postoji pravilna i redovna računovodstvena evidencija o zaduženju i razduženju trgovačke robe u glavnome, tuđemu ili komisijskom skladištu u „trgovini na veliko” ne podudaranost realnog i knjigovodstvenog stanja zaliha svedeno je na minimum.

Prije same inventure potrebno je razvrstati trgovačku robu ukoliko nije već razvrstana po vrstama i specifičnim obilježjima, razdvojiti tuđu robu te je zapisati na posebnim listama, razdvojiti neuporabljivu, oštećenu, zastarjelu, nekonkurentnu i onu robu kojoj je istekao rok valjanosti i ostalo. Nakon obavljene inventure nadležno tijelo društva odlučuje o načinu knjiženja viškova, manjkova, otpisa, ispravka vrijednosti, rashodovanju neupotrebljive imovine te prodaji određene imovine.

Nakon komplimentirane inventure ili popisa u veleprodaji mogu se pojaviti sljedeće situacije: višak zaliha trgovačke robe, manjak zaliha trgovačke robe, usklađenost stvarnih zaliha i knjigovodstvene evidencije te manjak jedne vrste zaliha, a višak drugih vrsta zaliha. U slučaju viška u skladišnoj evidenciji povećat će se količina zaliha, odnosno uskladit će se na stvarnu količinu zajedno s materijalnim knjigovodstvom ta se u financijskom knjigovodstvu može evidentirati prihod. Kada se utvrdi manjak zaliha robe smanjuje se stanje novčane vrijednosti zaliha zajedno s stvarnim smanjenjem količinskih zaliha te se terete troškovi. Takvi troškovi mogu biti porezno priznati i porezno nepriznati. Ukoliko postoji odgovorna osoba za utvrđeni manjak kategorizira se porezno priznatim troškom, a ukoliko je teret i odgovornost pao na društvo kategorizira se kao porezno nepriznati trošak.

Tablica br. 2 :evidencija manjka/viška

Računovodstvena evidencija	Manjak	Višak
Skladišna evidencija	Smanjenje količine zaliha	Povećanje količine zaliha
Materijalno knjigovodstvo	Smanjenje stanja i novčane vrijednosti zaliha	Povećanje stanja i novčane vrijednosti zaliha
Financijsko knjigovodstvo	Terećenje troškova	Povećanje prihoda

izvor: Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1, str. 6

Trgovačka roba na zalihama koja je izgubila na svojoj kvaliteti te s time izgubila svoju upotrebnu vrijednost ili joj umanjena vrijednost radi oštećenja, zastarjelosti i slično ili joj se smanjila prodajna cijena, takvoj robi trošak nabave neće biti nadoknativ te uprava društva treba odlučiti o njihovome vrijednosnome usklađenju, otpisu, djelomičnome otpisu ovisno je li u skladu s računovodstvenim standardima kako bi se iskazivanje zaliha u bilanci prikazalo po fer

vrijednosti. Zalihe trgovačke robe uvijek trebaju biti prikazane realno i objektivno. Računovodstveno prikazivanje vrijednosti zaliha pregledavaju revizori, članovi društva, vjerovnici i drugi korisnici financijskih izvještaja.

4. EVIDENCIJE I PRAĆENJE ZALIHA NA PRIMJERU PODUZEĆA U DJELATNOSTI TRGOVINE NA VELIKO

4.1. O poduzeću Matram

Matram je hrvatsko-njemačko poduzeće ustrojeno kao društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem Splitu 1994. godine i skladišnim prostorom u Dicmu. Glavno poslovanje je distribucija europskih brendova kao što su Papstar, Soehnle i Leifheit. Poduzeće na svojim skladištima posluje s više od 3500 artikala koji čine jednokratni asortiman za jelo i piće, oprema za čišćenje i mali kućanski aparati. Osim što poduzeće posluje na području Republike Hrvatske također posluje na području Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Sjeverne Makedonije²⁴. U najvećoj mjeri poduzeće posluje s hotelima i s velikim trgovačkim lancima kao što su Konzum d.d., NTL, Spar d.o.o., Metro, Plodine d.o.o. i ostali te putem vlastite web stranice.

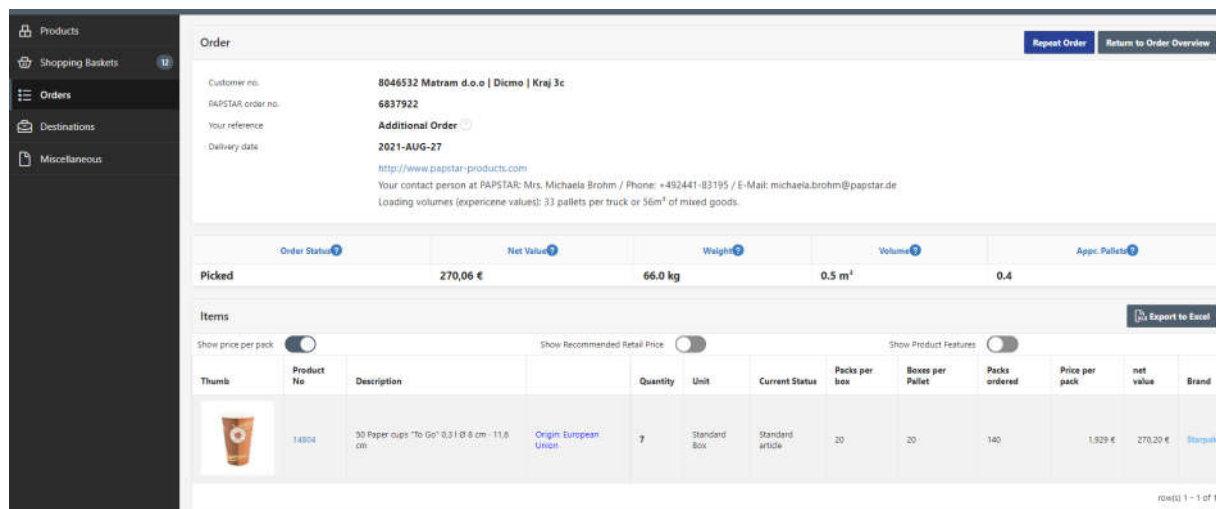
Matram poduzeće se vodi kao nespecijalizirana trgovina na veliko te se svrstava u skupinu malih poduzeća. Financijske izvještaje koje je dužna, prema članku 5. Zakona o Računovodstvu, sastavljati su izvještaj o financijskom položaju, izvještaj o dobiti i bilješke. U 2020. godini poduzeće je registriralo prihod od prodaje od 13 milijuna kuna, zabilježila je aktivu u iznosu od 19 milijuna kuna te s prosječno 24 zaposlenika, poduzeće nije uvjete s kojima bi bila podložena zakonskoj reviziji. U 2021. godini poduzeće upošljava 21 zaposlenika.

4.2. Poslovni događaji u veleprodaji

Cilj svakoga poduzeća pa i tako veleprodaje nalazi se u ostvarivanju ekonomske koristi poznato kao profit. U srhu pravilnog, objektivnog i istinitog unošenja poslovnih događaja poduzetnik je dužan koristiti se knjigovodstveni ispravama. Dokumentacija se smatra ispravnom kada je utvrđena formalna strana (dokument sadrži sve potrebne podatke), materijalna strana (temelji se na stvarnoj poslovnoj promjeni) i računska strana (svi brojevi iznosi su točni). One se smatraju temeljnim dokumentima i dokazima poslovnih promjena. Njihovo čuvanje propisano je Zakonom o računovodstvu, člankom 8., te glasi da se evidencije o plaćanju trajno čuvaju, isprave s kojima evidentiramo promjene u poslovnim knjigama, u glavnoj knjizi i dnevniku, koji se čuvaju barem 11 godina te isprave unesene u pomoćne knjige kao što su bilješke čuvaju se također 11 godina. Knjigovodstvene isprave se ne brišu i izmjene se trebaju jasno naznačiti. Glavni podaci knjigovodstvene isprave su ime i adresa izdavatelja isprave, samo ime isprave, mjesto i datum izdavanja isprave, sadržaj poslovnog događaja i osnova njegova nastanka te na kraju se nalazi potpis odgovorne osobe koja je izdala ispravu. Prva knjigovodstvena isprava

²⁴ O nama, službena web stranica Matram, <https://matram.hr/o-nama/>

koja pokreće poslovanje u veleprodaji je narudžbenica ili zahtjevnica. To je dokument s kojim kupac naručuje robu od dobavljača. U ovome slučaju kada veletrgovac naručuje robu iz tvornice.

Slika 2. "narudžbenica" preko službene web stranice

Izvor: dokumentacija poduzeća

Slika 2. predstavlja moderni sustav naručivanja potrebitih artikala. Poduzeće putem službene web stanice naručuje vrstu i količinu robe koju namjerava prodati daljnjim trgovcima ili krajnjim korisnicima. Službenim nazivom i prijavom narudžba preko weba sve temeljne elemente knjigovodstvene isprave. Na slici je prikazan prvi korak nabave trgovačke robe.

Na slici br. 2 prikazan je račun primljen od inozemnog dobavljača. Na ovome dokumentu vodi se transakcija između kupca i prodavatelja. Dobavljač se nalazi unutar Europske unije te unos robe u državu pa na skladište ne smatra uvozom, nego stjecanjem dobara te je oslobođeno poreza na dodanu vrijednost, carina, jedinstvenih carinskih deklaracija i ostalih sličnih troškova koji se vežu za uvoz dobara. Zalihe trgovačke robe vode se prema nabavnoj cijeni.

Tablica br. 3 Knjiženje primljenog računa od inozemnog dobavljača, uzet je srednji tečaj 1€=7,4kn

Red. Br.	Opis	Konto	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Obveza prema inozemnom dobavljaču	2210		5.620,3
	Roba u veleprodajnom skladištu	6600	5.620,3	

Izvor: izrada autora

PAPSTAR GmbH • Daimlerstraße 4-8 • 53925 Kall - Germany

Matram DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVOR
ZA TRGOVINU
Ninska Ulica 48
HR-21000 Split

PAPSTAR GmbH

Daimlerstraße 4-8
53925 Kall - Germany

Phone: +49 (0) 2441 / 83-0
Fax: +49 (0) 2441 / 83-100
Internet: www.papstar.com
e-Mail: info@papstar.de

VAT no : DE122498424

Invoice

Page 1 of 1

Please indicate customer no., invoice no. and
invoice date for payment and inquiries

We delivered on the basis of our terms to:

Invoice-no.	Date of invoice	Your order no.	supplier-no.	Order no.	Leistungsdatum	Delivery term
4506093	26.08.2021	6826387		6839805	16.08.2021	DAP HR-Dicmo
customer no.	GLN number	Matram d.o.o				
8046532		Kraj 3c HR-21232 Dicmo				
Art-no. GTIN	Description Your art.-no.	Quantity SU	price SU	Quantity	price	Value
81043	80 "RIOBA" Paper cups "To Go" 0,18 l Ø 7,2 cm - 8 cm					
43 33465 07808 3		14 CT	54,25 €	350	2,17 €	759,50 €

SU: Sales units; CT: Box

Your VAT Reg No: HR43127512350

Add. Invoice to invoice no. 4497665 from 16.08.2021 (Order no. 6826387)

Steuerfrei gemäß Paragraph 4 Nr. 1b und Paragraph 6a UStG.

value in €	taxable in €
759,50	759,50
	VAT in %
	0,00
	VAT in €
	0,00
	Total in €
	759,50

to be paid until 09.09.2021 .

Commerzbank Bonn
Postbank Köln

Sitz der Gesellschaft: 53925 Kall - Handelsregister Dürren HBR 6403 - Geschäftsführer: Hubertus Kanteberg

BIC COBADEFFXXX
BIC PBNKDEFF

Slika br.3 račun za trgovačku robu primljen od inozemnog dobavljača

Izvor: dokumentacija poduzeća

PAPSTAR GmbH • Daimlerstraße 4-8 • 53925 Kall - Germany

Matram DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVOR
ZA TRGOVINU
Ninska Ulica 48
HR-21000 Split

PAPSTAR GmbH

Daimlerstraße 4-8
53925 Kall - Germany

Phone: +49 (0) 2441 / 83-0
Fax: +49 (0) 2441 / 83-100
Internet: www.papstar.com
e-Mail: info@papstar.de

VAT no : DE122498424

GUTSCHRIFT/RECHNUNGSKORREKTUR

Please indicate customer no., invoice no. and
invoice date for payment and inquiries

We delivered on the basis of our terms to:

Page 1 of 1

Beleg-Nr	Beleg-Datum	Your order no.	supplier-no.	order no.	Leistungsdatum	Delivery term
128072	26.08.2021	6826387		6839797	16.08.2021	DAP HR-Dicmo
customer no.	GLN number	Matram d.o.o				
8046532		Kraj 3c HR-21232 Dicmo				
Art-no. GTIN	Description Your art.-no.	Quantity SU	price SU	Quantity	price	Value
16624	1000 Kebab skewers, wood "pure" Ø 3 mm · 20 cm					
40 02911 16624 6		1 CT	23,070 €	6	3,845 €	23,07 €

SU: Sales units; CT: Box

Your VAT Reg No: HR43127512350

Credit note to Invoice 4497665 from 16.08.2021 (Order no. 6826387)

Steuerfrei gemäß Paragraph 4 Nr. 1b und Paragraph 6a UStG.

value in €	taxable in €
23,07	23,07
	VAT in %
	0,00
	Total in €
	23,07

Payment condition: 14 days, .

Commerzbank Bonn
Postbank Köln

Sitz der Gesellschaft: 53925 Kall - Handelsregister Dürren HRB 6403 - Geschäftsführer: Hubertus Kanteberg

BIC COBADEFFXXX
BIC PBNKDEFF

Slika br. 4: ispravak računa

Izvor: dokumentacija poduzeća

27. 08. 2021.

Narudžba

«Ispis elektroničke narudžbe»

MATRAM d.o.o.

Adresa: Ninska, 21000 Split

Datum narudžbe: 2021-08-27
 Očekivani datum isporuke: 2021-08-30
 Očekivano vrijeme isporuke: 10:00:00

Broj narudžbe 10049950

Kupac

SPAR Hrvatska d.o.o.

GLN:

Adresa: Slavonska avenija 50,
10000 ZAGREB

Mjesto isporuke

SUPERMARKET ZG VINCENTA

Adresa: Vincenta iz Kastva 10,
10000 Zagreb

Rb.	EAN	Kupac šifra artikla	Prodavatelj šifra artikla	Naručena količina	Number of packages	Neto vrijednost
1	4002911127308		12730	10 DB (Darab)	10	0.00
	Naziv proizvoda: SVIJEĆE ROĐENDANSKE 24/1					
2	4002911710982			14 DB (Darab)	14	NaN
	Naziv proizvoda: ČAČA HAPPY BIRTHDAY 10/1					

Neto količina:

Slika 5. narudžbenica kupca upućena veletrgovcu

Izvor: dokumentacija poduzeća

Na slici 5. prikazana je narudžbenica upućena poduzeću Matram. Prema ovome dokumentu promatrano poduzeće je dobavljač. Kako je prikazano na slici dokument sadrži vrstu i količinu robe koju potražuje. Putem ovoga dokumenta formira se sljedeći dokument, nalog za prodaju.

MATRAM d.o.o.
 Ninska 48
 21000 Split

27-08-2021
 Stranica 1
 SANDRA

NEKNJIŽENO Izdvajanje br. RSKL-I21-0022940

Skladište

MATRAM d.o.o.
KRAJ 3 C

Datum dokumenta 27.08.2021.

Br. vanjskog dokumenta

Prodajni nalog br. PN-21-008950

Zatraženi datum isporuke: 13.09.2021.

SPAR HRVATSKA D.O.O. SPAR HRVATSKA D.O.O., SM ZG-Prečko, Petrovaradinska 47, 10000 Zagreb

R.br.	Br. artikla	Opis	JM	Šifra regala	Količina
1.	12730	ROĐENDANSKA SVIJ.24/1,sa 24 držača	KOM	02-07-1-A	10
2.	88578	Tanjur 10/1, 0 23 cm Unicorn, papirnati	KOM	02-07-3-B	10
3.	88649	Čaša 0,2l, 10/1, "Unicorn"	KOM	02-06-1-B	10

Ovjera provedene skladišne aktivnosti

IME I PREZIME

POTPIS

DATUM

Slika br. 6 : Nalog za prodaju

Izvor: dokumentacija poduzeća

Na slici 6. nalazi se nalog za prodaju. Na ovome dokumentu prikazana je tražena trgovačka roba od strane kupca te koja količina je zahtjevna. U svrhu lakšeg poslovanja i pronalaženja zapisana je lokacija gdje se koji proizvod nalazi. Ovaj dokument je prethodnica otpremnici.

U poduzeću nalogom za prodaju definiraju postojanost svih potraživanih proizvoda od strane kupca te putem njega službe u skladištu slažu pošiljke. Otpremnicom se potvrđuje kojih proizvoda ima na stanju u skladištu te se su spremni za isporuku te kojih nema na stanju

OTPREMNICA Br: OTP-21-05527
Split, 18. lipanj 2021
Datum otpreme18.06.21

MA-0815
Obala Vladimira Nazora 6
52210 ROVINJ
Hrvatska

Vezni dokument:
Broj narudžbe: 2123015111000036
Br. prijema robe:
Datum isporuke:

Mjesto isporuke: Hotel Istra Sala restoran Istra Crveni otok 1 52210 Rovinj Hrvatska

Rb.	Br.	Opis	EAN	ID art. kupca	Količina	Jedinica mjere
1.	87518	Slamke papirnate 100/1, Pure Ø6mm · 20cm "	4002911875186		30	Komad
2.	84345	SALV,125/1,20x20,PointoPoint crna	4002911965771		96	Komad
3.	16173	ČAŠA ZA HLADNA PIĆA 0,25l,70/1,sa prostor.z	4002911161739		96	Komad
4.	10085	ŽLIČICE ZA KAVU 11cm,100/1drvo	4002911100851		10	Komad
5.	10625	Žličice za sladoled, 100/1,9,4 cm drvo,Pure	4002911106259		10	Komad
6.	14806	ČAŠA pap.Coffe to go 0,18l 80/1	4002911148068	4015671	50	Komad
7.	14808	ČAŠA pap.Coffe to go0,2l 50/1	4002911148082	4010160	40	Komad

POTVRĐENU OTPREMNICU VRATITI POŠTOM ILI NA BROJ FAXA 021 476 263

Predao:

Primio:

Slika br. 7. : Otpremnica

Izvor: dokumentacija poduzeća

Na slici 7. prikazana je otpremnica. Otpremnica je robni dokument koji prati robu u slučaju kada mijenja vlasnika te je isprava prema kojoj se sastavlja prilikom prodaje kupcu te se po njoj ispostavlja račun²⁵. Ona je popratni dokument nalogu za prodaju. Tokom preuzimanja robe neophodna je provjera je li došlo do ikakve greške. Potrebno je provjeriti je li pošiljka količinski i kvalitativno ispravna, popratnu dokumentaciju, adresu prodavaonice. Na temelju otpremnice razdužuje se skladište za prodanu robu.

Na temelju otpremnice knjigovodstvo, prodaja sastavlja račun koji se isporučuje kupcu. Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, članak 79. stavka 1 (NN 143/14, 115/16) izdane su regulative prema kojima račun mora sadržavati:

1. „broj računa i datum izdavanja
2. ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja)
3. ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu ili opseg i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i razlikuje se od datuma izdavanja računa,
6. jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
7. popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
8. stopu PDV-a,
9. iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,
10. zbrojni iznos naknade i PDV-a.”²⁶

Ukoliko se radi o gotovinskome računu, poduzetnik je obavezan pridržavanju Zakona o fiskalizaciji te na računu mora biti istaknuti sljedeći podaci:

1. „vrijeme izdavanja računa
2. oznaku operatera na naplatnom uređaju

²⁵ Rogošić, A. (2020): Računovodstvo troškova, nastavni materijal, Ekonomski fakultet, Splitu

²⁶ Narodne novine (2021) Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje

3. oznaku načina plaćanja
4. jedinstveni identifikator računa” (JIR)
5. zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije (ZKI)
6. QR kod (u primjeni od 01.01.2021.).²⁷

Primjer knjiženja izlaznog računa s podacima sa slike 8.

Tablica br.4 Knjiženje prodaje robe kupcu

Red. Br.	Opis	Konto	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Potraživanje od kupaca	120	11.369,23	
	Obaveza za PDV	240		2.273,85
	Prihod od prodaje	7600	9.095,38	

Izvor: izrada autora

Tablica br. 5 Zatvaranje potraživanja kupca

Red. Br.	Opis	Konto	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Potraživanje od kupaca	120		11.369,23
	Transakcijski račun	1000	11.369,23	

Izvor: izrada autora

²⁷ Narodne novine (2021): Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje

ODOBRENJE R1 Br: 7941-DIC-21

Datum: 13.08.21

Plaćanje

Datum dostižja: 12.09.2021.

Vezni dokument: OTP-21-07384/6885

Broj narudžbe: 2181030111000001

Br. prijema robe: P

Datum isporuke: 13.08.21.

Mjesto isporuke: Koversada - kamp Blue bar Lim, Koversada bb 52450 Vrsar

MA-0815Obala Vladimira Nazora 6
52210 Rovinj
Hrvatska

Rb	ID Artikla	Opis	ID Art. kupca	Kol	Jed mj	Cijena	PDV	Osnovni	Dodatni	Iznos
								rabat	rabat	
1.	11161	ČAŠA ZA HLAD.PIČA sa prostorom za pjenu,0,5l,60/1, Čaša za hladna pića 70/1 PLA "pure" 0,3l kristal		32	KOM	49,12	25	0	0	1.571,84
2.	87489		32	KOM	51,74	25	0	0	1.655,68	
						Ukupno KN bez PDV				3.227,52
						25% PDV				806,88
						Ukupno KN s PDV				4.034,40

Na slici br. 9 prikazano je odobrenje kupcu za povrat trgovačke robe tj. dokument povratnica. Ako dobavljač greškom isporuči pogrešnu robu, odnosno onu koja nije naručena, te ako dogovoreni uvjeti kao što su cijena, vrijeme isporuke, kvaliteta i drugo nije ispoštovano, kupac ima pravo tu robu vratiti. Tada nastaje dokument povratnica.²⁸

Otpremnica prijenosa OTPPR-21-1526

, 27. kolovoz 2021

Datum otpreme

27.08.21

Stranica 1

Prijenos-do:

Komisijско skladište

Prijenos-od:

Centralno skladište

KRAJ 3 C

21232 Dicmo

KO-2412

KONZUM PLUS D.O.O.

Ulica Marijana Čavića 1/a

10000 Zagreb

Br. narudžbe: 21396574

Mjesto isporuke: KONZUM PLUS Skladište ONLINE Zagreb, Zagrebačka avenija 7 10000 Zagreb Hrvatska

Napomena:

Zatraženi datum otpreme: 30.08.2021

R. br.	Br. artikla	Ref. broj artikla	Opis	EAN	Kol.	Jed. mjere
1.	18795	05030655	MINJONI ZA KOL.300/1,16x24mm	4002911187951	12	KOM
2.	18655	5030906	PUHALICA HAPPY BIRTHDAY 6/1	4002911186558	12	KOM
3.	90083	90040329	TANJUR 16,5x23cm,20/1,bijela	4250065900838	20	KOM
4.	L71606	90301807	Navlaka za dasku za gla. Thermo Reflect	4006501716064	6	KOM
5.	L72576	90316538	Daska za glačanje Classic S 110x30cm, v	4006501725769	4	KOM
6.	19301	90382288	SV.BROJ 1 ROĐENDANSKA	4002911193013	12	KOM

POTVRĐENU OTPREMNICU VRATITI POŠTOM ILI NA BROJ FAXA 021 476 263

Predao:

Primio:

Slika br. 10 : Otpremnica sa skladišta, međuskladišnica

Izvor: dokumentacija poduzeća

²⁸ Rogošić, A. (2020): Računovodstvo troškova, nastavni materijal, Ekonomski fakultet, Splitu

Prijenos-od:
Centralno skladište
KRAJ 3 C

21232 Dicmo

Prijenos-do:
Komisijisko skladište

Stranica 1

Primka prijenosa PRIMPRI-21-1526

Split, 27. kolovoz 2021
Datum zaprimanja 30.8.2021.
Tranzitna šifra TRANKOM

KONZUM PLUS D.O.O.
Skladište ONLINE Zagreb, Zagrebačka avenija 7
10000 Zagreb

Redak	Br. artikla	Opis	Referentna Šifra Artikla	Količina	Jedinica mjere
1.	18795	MINJONI ZA KOL.300/1,16x24mm	05030655	12	Komad
2.	18655	PUHALICA HAPPY BIRTHDAY 6/1	5030906	12	Komad
3.	18357	MINJONI 60/1,05x2,5cm,4-motiva sort	5040118	0	Komad
4.	81640	ČAŠA 0,2l,10/1,Football	90038855	0	Komad
5.	90083	TANJUR 16,5x23cm,20/1,bijela	90040329	20	Komad
6.	L71606	Navlaka za dasku za gla. Thermo Reflect	90301807	6	Komad
7.	L72576	Daska za glačanje Classic S 110x30cm, vi	90316538	4	Komad
8.	19301	SV.BROJ 1 ROĐENDANSKA	90382288	12	Komad

Slika br. 11 : Primka prijenosa robe s glavnog na komisijisko skladište, međuskladišnica

Izvor: dokumentacija poduzeća

Na slikama br. 10 i br. 11 prikazane su međuskladišnice. „Međuskladišnica je interni dokument koji prati kretanje robe unutar poduzeća tj. prijenos robe iz veleprodaje (skladišta) u maloprodaju (prodavaonicu), iz jednog skladišta veleprodaje u drugo, iz jedne prodavaonice u drugu, te povrat robe iz prodavaonice u skladište.”²⁹ U ovome slučaju prati se premještaj artikala s centralnog skladišta na komisijisko skladište. Na centralnom (glavnom) skladištu se nalazi većina trgovačke robe poduzeća koja se koristi za poslovanje. Na komisijiskome skladištu se nalazi se roba koju koristi jedan od glavnih kupaca pouzeća. Ugovorom je sklopljeno da kupac obavještava iznos prodane, izdane robe sa skladišta te se prema tim podacima kreira račun i stvara naplata.

²⁹ Rogošić, A. (2020): Računovodstvo troškova, nastavni materijal, Ekonomski fakultet, Splitu

Tablica br. 6 Knjiženje međuskladišnice (iznosi su proizvoljni)

Red. Br.	Opis	Konto	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Glavno skladište	6600	S ⁰ 100.000	100.000
	Komisijsko skladište	6600	100.000	
	Marža u veleprodaji			30.000

Izvor: izrada autora

5. ZAKLJUČAK

Poduzeće koje se klasificira kao trgovina na veliko susreće se s poslovnim procesima na području zaliha. Zalihe trgovačke robe su značajna imovinska stavka svakog trgovinskog poduzeća koja se bave veleprodajom. Susreću se s brojim troškovima koja ulaze ili ne ulaze u vrijednost zaliha što zahtjeva poznavanje i usklađenost s „Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja” ako se radi o mikro, malom i srednjem poduzeću te usklađenost s Međunarodnim računovodstvenim standardima. Uz pravilno praćenje propisani standarda potrebno je praćenje potrebitih zakona kao što su Zakon o računovodstvu, Zakon o trgovini, Zakon o porezu na dodanu vrijednost i ostali zakoni koji se tiču poslovanja veletrgovca.

Navedeni zakoni, uz standarde omogućavaju priznavanje, mjerenje i otpisivanje zaliha bude iskazano fer i istinito u financijskim izvještajima.

Računovodstvo je ključni aspekt svakog poduzeća koji omogućava pravilno praćenje poslovnih događaja. Kako bi poslovanje bilo što uspješnije, posebice u poduzeću koja se bavi trgovinom na veliko potrebno je voditi fer i istinite knjige, financijske izvještaje. Provoditi akcije kao što su inventura i pravilno unošenje, mjerenje zaliha prilikom nabave i ostalo kako bi računovodstvo poduzeća pratilo stvarne promjene zaliha i trgovačke robe te njihov jaz između stvarnog i zapisanog bio sveden na minimum.

LITERATURA

1. Belak V. (1996) Računovodstvo i revizija zaliha, FABER & ZGOMIĆ PLUS d.o.o., Zagreb
2. Habek M. (2002.) Upravljanje zalihamama i skladišno poslovanje, RRIF-plus d.o.o., Zagreb
3. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, preuzeto s: https://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatski_standardi_financijskog_izvje%C5%A1tavanja
4. Jurić, Đ. (2004): Kalkulacije i knjiženja u trgovini na veliko, Računovodstvo, revizija i financije, br.11, str. 11-19
5. Matram d.o.o., službena stranica, preuzeto s: <https://matram.hr/o-nama/>
6. Narodne novine (2021): Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje
7. Narodne novine (2021) Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje
8. Narodne novine (2021) Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, 97. izdanje
9. Narodne novine (2013) Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, 68. izdanje
10. Narodne novine (2014) Zakon o trgovini, Narodne novine d.d., Zagreb, 30. izdanje
11. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, hrvatski standard financijskog izvještavanja 10 – zalihe, preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
12. Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, Međunarodni računovodstveni standard 2 – zalihe, preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1993_04_36_672.html
13. Perica I., Puljiz A.: Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji, ET²Er, Vol.1 br. 1, str 1-6
14. Renko S. (2019): Veleprodajno i maloprodajno poslovanje, Ekonomski fakultet - Zagreb
15. Rogošić, A. (2020): Računovodstvo troškova, nastavni materijal, Ekonomski fakultet, Splitu

PRILOZI

Slika br. 1 : Tablica prodaje robe u tranzitu, rrif br.5/12

Slika br. 2. : "Narudžbenica" preko službene web stranice

Slika br. 3 : Račun za trgovačku robu primljen od inozemnog dobavljača

Slika br. 4 : Ispravak računa

Slika br. 5 : Narudžbenica kupca upućena veletrgovcu

Slika br. 6 : Nalog za prodaju

Slika br. 7 : Otpremnica

Slika br. 8 : Izlazni račun

Slika br. 9 : Odobrenje kupcu, povrat trgovačke robe

Slika br. 10 : Otpremnica sa skladišta, međuskladišnica

Slika br. 11 : Primka prijenosa robe s glavnog na komisijsko skladište, međuskladišnica

SAŽETAK

U trgovini na veliko zalihe kvalitetne trgovačke robe su jedan od temelja uspješnog poslovanja. Uz trgovačku robu pravilno korištenje dokumentacijskih isprava i objektivno i istinito evidentiranje zaliha su ključne za što bolje poslovanje poduzeća.

Cilj ovog rada bio je definirati što su zalihe i koja je njihova važnost u poduzeću posebice u trgovini na veliko. Uz dokumentaciju iz poduzeća Matram prikazano pribavljanje trgovačke robe od stranog dobavljača, proces koji prolazi kroz poduzeće te prodaja domaćim kupcima.

Ključne riječi: zalihe, trgovačka roba, trgovina na veliko.

SUMMARY

In wholesale, stocks of quality merchandise are one of the foundations of a successful business. In addition to merchandise, the proper use of documentation documents and objective and true recording of inventories are key to the best possible business operations of the company.

The aim of this paper was to define what stocks are and what their importance is in a company especially in wholesale. Along with the documentation from the Matram company, the acquisition of merchandise from a foreign supplier, the process that goes through the company and the sale to domestic customers are shown.

Keywords: inventories, merchandise, wholesale.